

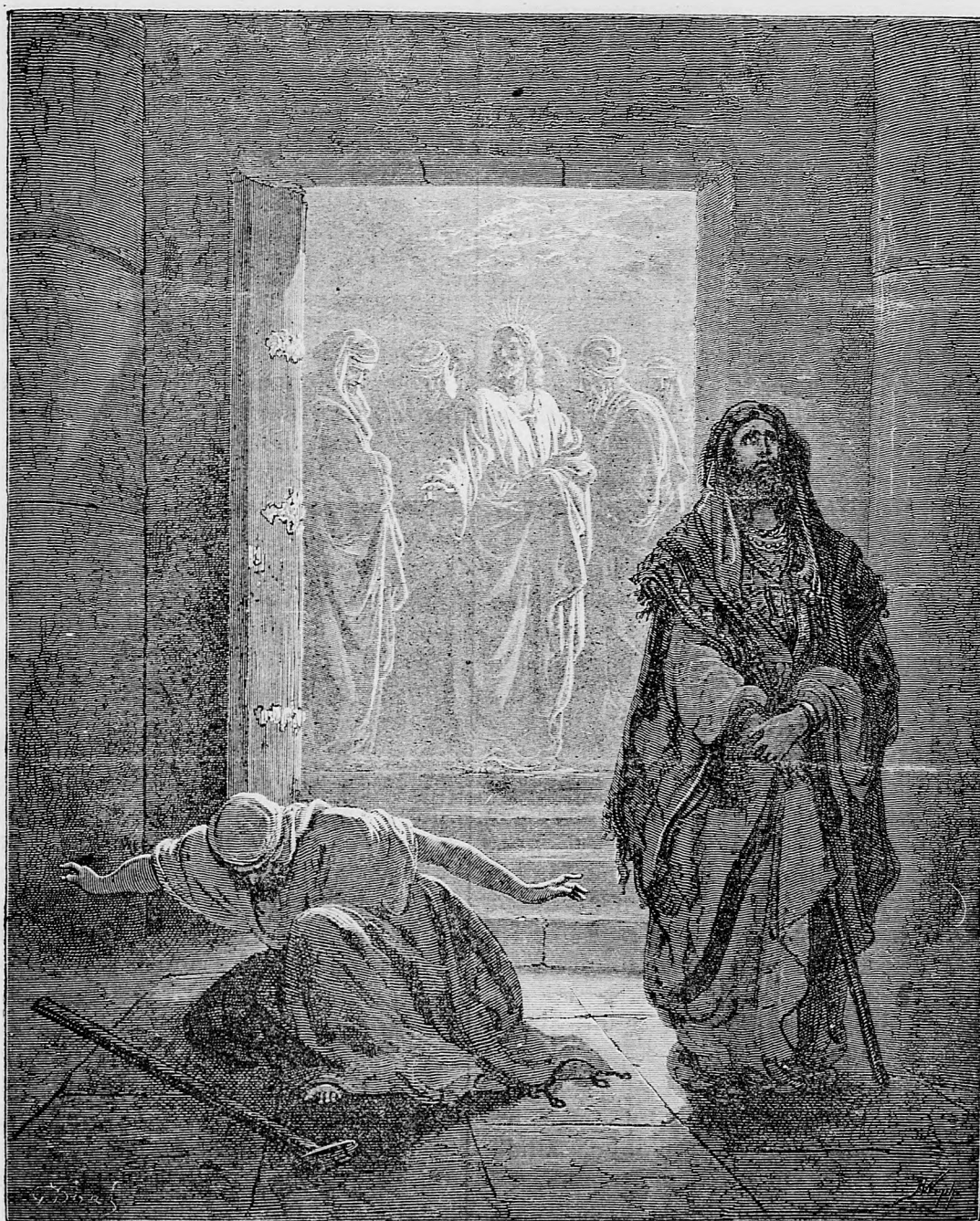
KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 60 >
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: / Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stúpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Pán Ježiš Kristus zázraky činí.

Podmienky prospechu pri volbách.

áš ľud je veľmi ubiedený; úradskí ho nedôverou naplňujú proti duchovným; podplácaním výhrázkami a sľubami odvádzajú od smýšľania neodvislého.

Tej veci odpomohli horniacki duchovní nasledujúce, jako to osv. P. Rakovszký opísal.

Najprv missie vydržovali.

Daktoré osady celkom otrocko dychtily za pálenkou; po jarkoch sa válali i v robotných dňoch sediaci; deti takých korhelov od žobrača boli v horšiom stave; ženy ustavične trpely muky očistcové.

Celkom sa to premenilo následkom missií. Slávny sľub učinili bezpočetní po sv. missiach, že ten nápoj duši i telu škodliví tak nechajú.

Židovi krčmárovi sa tým slomily rohy; sediaci viac držia na seba, žena i deti veselou tvárou vitajú z práce domov sa navracujúceho otca.

Takým spôsobom vytrhli tu šlachetní duchovní z ruky svobodnomyselnosti ten zbroj zkaženosti, s ktorým dovčul si zabezpečovali víťazstvo pri volbách, spolu ale donášali náš ľud páni hazafíci o časnú i večnú statočnosť. Kde boli missie, ľud ani pri volbe nechce piť, lež v striezlivom stave verne vytrvá pri ľudovej zástave.

Čudná to vec, že kde neboly missie, tam nečíta sa ani „Kreštan“, tam nemá duchovný na svoj ľud vplyvu.

Tieto missie pevno spojily ľud s kňazom, a jako skala, ho hrdým spravily v krešťanskom presvedčení, ktoré i v občianskom živote nasleduje.

Druhá podmienka prospechu pri volbách je rozširovanie „Kreštan-a.“

Kto nemá čo čítať, z dlhého času v krčme zotráva v deň nedelny a sviatočný.

Dobre to videli chorliví duchovní; a preto v dáždi, v blate, z domu do domu chodili a sbierali predplatiteľov na tieto novinky, ktoré teraz už vo viac, nežli v 9000 exemplároch vychádzajú. Ľud má už čo čítať, tedy nepotrebuje krčmy, aby mu dlhý čas prešiel.

A páni duchovní sa ubiehali, ktorý pred ktorého. a za slávu a česť si to považovali, kto vedel viac predplatiteľov nadobudnúť týmto novinkám.

Kreštan poučuje ľud, čo má on robiť, jaké práva má, v Krešťanu sa dočíta ľud, jaké nepravosti a nesvedomitosti vytvárali dovčul mnohí liberálni pašovia; a preto títo nič nenávidia tak jako „Krešťana“, ktorý tak smelo a s výsledkom zastáva ľud proti násiliu a utláčaniu.

Vodcovia ľudu ale videli, že to všetko nenie dostatočné, lebo mnohí gazdovci sa nachádzajú v úžerských pazúroch, z ktorých sami od seba sa nevyslobodia. A táto smutná okolnosť ich pohla, aby zakladali potravné a pomocné spolky, ktorých počet je už teraz neškodný na Horniakoch tak, že recipovaní občania bedákali, vrchnosť svetskú o pomoc žiadali, ale to všetko márne bolo proti neohrozenému jednaniu duchovných, z ktorých jedného sa pýtal krivonosý: že čo on bude jesť, keď farár múku predáva, načo mu odvetil: Ja múku predávam, a ty budeš matriky viesť.

V týchto spolkoch sa duchovní často schádzali s ľudom, ľud mnoho dobrého a osožného slyšal, a tak sa stal mravnejším, nábožnejším, ale i múdrejším a vernejším ku krešťanským zásadám, čo len na choseň bolo ľudovej strane.

A tieto znamenité prípravy završilo veľké shromáždenie, kde sa už verejne dokázalo, že ľud žije a mre za ľudovú stranu. Také shromáždenia zázračné výsledky ťahajú za sebou.

Pred volbami majme veľkú starosť o to, aby sme súcich kandidátov mali.

Oduševnení korteši majú byť rozposlaní medzi ľud, ktorých sídlom má byť fara. Korteš ale celkom spoľahlivý človek musí byť.

Pred volbou sa má ľud poučiť o tom, jaké figle majú liberálci, a jako sa môže týmto cesta zamedziť.

Veľmi vážna vec je to, aby menoslov voličov mali vodcovia spísany; lebo len tak sa vie, kde je koľko voličov; len tak sa môže povedať voličovi, jaký vek mu zapísali, pod ktorým číslom je on zapísaný, jaké meno má vypísané.

Konečne vytrvať treba medzi ľudom až do konca, pod volbou neopúšťať ľud, lebo vlci hltaví vždy sa môžu zjaviť a víťazstvo v poslednú chvíľu vytrhnúť nám z ruky.

V krátkosti tedy na víťazstvo len tá obec môže rátať, kde kňaz vydržoval missie, rozšíril „Kreštan-a,“ skrze založenie pomocného alebo potravného spolku vytrhol ľud z pazúrov úžerských, a má verný opis menoslova voličov a medzi ľud ide, medzi ľudom často zotráva.

Slovom: kde je kňaz dobrý, tam aj ľud zostane dobrým: kde sa kňaz obetuje za ľud, tam aj ľud ide za kňazom, a dľa jeho vôle jedná i v užívaní svojích občianskych práv, toto ale dostačí, aby ľudová strana čím skôr úplne zvíťazila. Čo nech sa čím skorej aj stane. Dajže to Bože!

J. Jedlá.

POLITICKÉ CHÝRY.

Benjamin Švačič je uč vyzdvihnutý z úradu hlavného županského v stolici zaladskej.

Nová volba na ablegáta bude v hornom višovskom okrese (marmarošská st.), pretože Južo Vinc zostal hl. županom. S mameluckým programom tam vystúpi Edmund Jónáš, ktorý má v tom okrese majetok aj kaštieľ a je v Budapešti profesorom na učelíšti umeleckom.

Vítazstvá antisemitov viedeňských každé kresťanské srdco len radosťou môžu naplniť, tým viac ale ony mrzia toho židomilovníka Báděního, ktorý je ministerpredsedom v Rakúsku. Na jeho radu totižto Jeho Veličenstvo dvakrát rozpustil sbor mestských výborníkov viedeňských; antisemiti ale nielen že neklesajú, ba vždy ich viac býva vyvolených. Táto najposlednejšia volba je najskvelejšia; možno, že teraz už bude Lueger potvrdený za mešťanostu. Zvlášte úradníci a učitelia sa znamenito chovali. Dajže Bože, aby i u nás čím skorej panovala taká svoboda volebná, žeby úradníci nemuseli byť mameluckými otrokami.

Sbor biskupský bol pred týždňom zvolaný od prímaša. Všetci biskupi prišli, okrem šiestich, ktorí udali príčinu, z ktorej nemohli prísť. Zaoberali sa s milleniumom, s kongruou (popravením platu kňazov), samospráva neprišla do reči.

Volby do stol. výboru. V osade „Rovné“ rečnej ľudoví krčmári ztratia právo merania nápojov, sedliaci, ktorí v cudzozemsku si vyhľadávajú chlieb, neobsiahnu počestný list, sú-li ľudoví. — V St. Bistrici (trenč. st.) bolo 500 voličov ľudových, mameluckých len asi 30—40, a predseda títo vyhrali. — V N. Žambokreoch sa v ruke predsedy divným spôsobom popremienaly cedulky ľudové v liberálne.

Krajinský snem.

24. febr. v snemovni vyslancov odporúčal *J. Serb* návrh, aby kráľovské odznaky vystavené boly na milleniume. Návrh sa i prijal. Prijal sa ešte i návrh o vyslaní výboru cieľom ustálenia kvóty, báraj proti nemu rečnili *Hélfí*, *Šima* a *Ugron*. V pokračovaní pojednávania rozpočtu *J. Bobula* zastával vicinálnu politiku vlády. Rozpočet prijíma. *A. Apponyi* zaoberal sa jedine so shodom, vyrovnanim, ktoré je dľa neho pre nás neprajné. Zadal návrh o samostatnom colnom území v tom páde, jak by sa s Rakúskom nedala spravodlivá smluva previesť.

25. febr. V snemovni veľmužov bez dohady boly prijaté odkazy nižšej snemovne. Ku koncu povolal Bánffí na poradu veľmužov, aby boli vyvolení členovia komisie kvótovej a odznaky kráľovské správdzajúcej. — V snemovni vyslancov ale sa pokračovalo v pojednávani rozpočtu. Proti chuti vlády rečnili neodvisliaci *J. Héli* a *Š. Molnár*; *Š. Tuba* mameluk ale zastával rozpočet. Ku koncu zasadnutia sa ohlásil minister *Daniel*, ktorý návrh Apponihho sfa zbytočný neprijíma, návrh Fraňa Koššutha tým menej.

26. febr. *A. Papp* a *Fr. Šima* šparchali ministra, ktorého *Š. Rosenberg* zastával. Ku koncu zasa-

dnutia *S. Vajay* na oči vyhodil Percelovi kúsky opleckárov, zvláste ale česal Jozefa Rasku, podchvostníkára ochodnického v stolici trenčianskej. *St. Sluha* ale interpelloval ministra financií, vo veci nezákonného a nemilobrdného exekovania na biedu vyvedených hroznárov.

27. febr. Starý *Tisa* že bude rečníť, ten chýr sa rozniesol po snemovni už pod výbornou rečou grófa *T. Battyaniho*; on zazlieval vláde jej socialnu politiku, žiada podporu priemyslu, odanenie burzy. Pripojil sa k návrhu Apponihho. *K. Tisa* pokladal návrh Apponihho za zbytočný; on vraj je priateľom slobodného kupectva, ktoré ale až potom prijíme do Uhorska, keď ho už i celá Európa prijala. Ku koncu *J. Horváth* napádal Rakúšanov, odporúčal, aby sa mameluci a lavičiaci spojili, a pripojil sa k návrhu Apponiovmu.

28. febr. V snemovni veľmužov spomenul predseda Slávy smrť a. kniežata Albrechta Salvátora. Potom sa vyvolil výbor kvótový a krajinský výbor k preneseniu odznakov kráľovských. V dome vyslancov ale rečnil *Ján Hock* o panamine spoločnosti lodnej, pod jeho rečou sa mameluci ustavične hniezdili, svrblo ich čosi. Po ňom minister financií *L. Lukáč* hovoril na riešicu vyrovnanie Uhorska s Rakúskom ale tak, že jeho zásady o tejto veci škandálnymi menovali neodvisliaci; jakby Uhorsko nikdy nemohlo mať samostatné colné územie. Keby *Fr. Deak* slyšal túto reč — sa vyslovil *Š. Endrey* — by sa v hrobe obrátil. Poznámky činil aj *J. Horváth*.

29. febr. Pred dohadou sa vyvolil kvótový (kolkový) výbor. *F. Koššuth* navrhoval, aby sa priateľské krajiny povolaly na milleniumovú slávnosť, čo i Bánffí prijal. *A. Lukáč* bránil mamelukov proti nápadom Hockovým. *F. Horánski* veľmi jadrno a ostro vyvracal reč ministra *Lukáča*, ktorý sa i ponáhlal poznamenat, že jeho včerajšie výrazy neboly šťastlivo povyberané. Nesmieme vynechať ani to, že hneď z počiatku zasadnutia dal predseda snemovni na vedomie, že a. knieža *A. Salvator* už umrel; sútrpnosť snemovne sa do zápisnice vpísala.

2. marca. *Vajay*, vyslanec neodvislý tri prípady smutné pripomenul ministrom, prosiac ho aby dľa spravodlivosti a náhľadu odpomohol, lebo ináče vraj prinútený bude nepravosti tieto v podobe interpellacie mu šplechnúť do očí. *Neméni* odporúča rozpočet k prijatiu ablegátom. *Koššuth* odporúča svoj návrh, aby Uhorsko svoje samostatné colné územie malo. *Daniel* prosí odmrštenie návrhov, a prijatie rozpočtu. Konečne rečnil i chorlavý Apponi, ktorý veľmi obratno vyvrátil mudrovanie ministra a odporúčal svoj návrh. Hlasovanie sa odložilo na druhý deň, lebo *Josiaš Molnár* má ešte rečníť.

Nové vítazstvá ľudovej strany!

Nemám slôv, ktorými bych dostatočne vyjadriť mohol moje radostné city nad vítazstvami ľudovej strany, ktoré ona minulý týdeň nad tými novomôdnymi pohanmi, liberálmi vydobila v Trenčiansku, v Nitriansku a v Prešporskej stolici. Darma sa vy pohanští liberáli napínate, oči chudobného ľudu už sa otvorily! Chudobný ľud vidí to otroctvo, v ktorom ste ho do veľku držali, vidí to jarmo, ktoré mu chystáte. Panovanie židovsko liberálnej strany este

može potvať niekoľko časov, veď ona má peniaze, ona má moc, ale už to dlho trvať nebude, nemôže!

Jedno nám je potrebné, a síce, aby nám *vytrvanlivosť a trpezlivosť* neschádzala. A preto jestli tu i tu už zo všetkého citu vyzlečení liberáli tak vedú voľbu, jako ku príkladu v Nitre, Stupave, alebo na Čaci, v Staškove a najnovšie v Domaniži, že všetko volebné právo nohama šliapu, preto nehovorte: ah darmo sa trápime, namáhame, a sebe mrzutosti robíme, veď aj tak nič nevykonáme. Kto takto hovorí, to je bubák, ten nech mlčí, a druhým zlú vôľu nečiní. Pozrime na našich kresťanských spolubratov Viedeňčanov. Asi pred 15 rokami vzbudil im Boh v osobe Luegera neohrozeného vodcu a bojovníka, ktorý si za cieľ vytknúť; roztrepať masné hrnce židovsko-liberálnych, povýšiť dobrobyt chudobného ľudu, slovom Viedeň od jarma novomôdných pohanov tak zvaných liberálov oslobodiť. Krutý boj to bol, ale Lueger a jeho prívzrenci ducha neztratil!

Luegerovi pri prvých voľbách medzi 139 mestskými výborníkmi z veľkým namáhaním len 5 prívzrencov vyvolili. Vysmievali ho židovsko liberálne noviny, že vraj sú zvedaví, čo vykoná, z päť mužov pozostávajúce Luegerové vojsko! Pri druhých voľbách Luegerové vojsko už z 30, pri tretích zo 45, pri štvrtých zo 75, pri piatych voľbách z 90 mužov pozostávalo.

Kresťansko-socialna strana Luegerová vyše 15 rokov bojovala, a len po krutom boji väčšinu hlasov obdržala. Naša milá ľudová strana ešte len jeden rok bojuje, a že je v nej ohromná sila, o tom sa židovskí liberálci v Nitre v Stupave, a v najnovšom čase v Ružomberku v Kisuckom Novom Meste, v Bánovej v Rajci v Dojči v Račisdorfe a inde presvedčili. Nehovorte mi teda, vy malej viery bubáci: darmo bojujeme, nič nevykonáme! Kto takto hovorí, ten není priateľom ľudovej strany! Utíkajme sa vo vrúcnych modlitbách k Bohu všemohúcemu, žeby kresťanstvu čím skorej dal víťazstvo nad novými pohanmi liberálnymi. Zkladajme i budúce našu dôveru v Pánu Bohu, a po ňom v našom vodcovi vo Ferdinandovi Zichy, ktorý vo Veľkom — Abonyi na jednom shromáždení pod holým nebom poukazujúc na svoju šedivú hlavu takto povedal: *Bratia moji, pozrite na moju šedivú hlavu; ja vás len k dobrému chcem viesť. Zakiáľ som bol mladý, bojoval som za samosprávu drahej vlasti našej, tak že som aj v žalári sedieť musel; teraz zakiáľ kvapka krvi je vo mne, budem bojovať za opravdivú slobodu a za kresťanskú vieru!* Hľa takto hovorí táto statočná duša, tento neohrozený starček, ale nie zo sebeckosti, aby si dajaký úrad, dajaké hodnosti, uzkokolajné železnice, talianske obrázky nadobudnul, jako páni liberáli. Nie, on tohoto všetkého, nič nepotrebuje, veď mu Boh požehnal veľké majetky, podarené dietky, a krom toho Jeho Veličenstvo na ten rajvyšší stupeň hodnosti ho povýšil. Ubohý starček tento od rána až do večera je zapriahnutý, a každý jeho pohyb tam cieľi, aby ľudovú stranu čím viacej rozšíril lebo dobre vie, že skrze to vlasti, a chudobnému ľudu osoží. Už ho vidíme v dome veľmužov rečnit, už niekde na vidieku pod holým nebom a s takým ohňom, žeby sa priňom nie jeden od neho o mnoho mladší zahanbiť musel.

Porekadlo hovorí, že kto chce cieľ, musí chcieť aj prostriedky, ktoré k tomu vedú. Aj my až chceme náš cieľ t. j. víťazstvo ľudovej strany obsiahnuť, musíme chcieť aj prostriedky; ktoré že sú to prostriedky, ktoré nás ku víťazstvu priviesť môžu? Poviem vám!

1. Vytrvanlivosť a trpezlivosť je nám potrebná. Veď sám náš Spasiteľ Ježiš nám hovorí, že trpezlivosť nám je potrebná. Ak vytrvanlivosti mať nebudeme, darobné je naše namáhanie.

2., Nič menej potrebná je nám aj trpezivosť. Že, korhelstvo a pijanstvo jak strašné škody mnohým kresťanom zapríčinilo, to obširno dokazovať nemusím. Čo bola príčina toho, že z Poľska privandrovaní židáci zbohatli, a kresťania na žobrácku palicu vyšli?

Čo iné, iba tá nešťastná pálenka, ktorá korhelov v tomto živote o ich majetky, a vo večnosti o dušné spasenie privádza. A potom veď s korhelmi ani do boja ísť nemôžeme. Korhela pri voľbách za šesták kúpiš, trpezlivého človeka ani za kremnickú baňu. A preto není dosť povedať, no ja už tú besnicu viacej piť nebudem; ale aj druhých musíme od korhelstva odťahovať, až pri voľbách ablegátov zvíťaziť chceme. Nezvíťazíme s takými voličmi, jako boli k. p. v Giralte (Šarišská stolica), kde liberáli s palenkou tak ohúrili ubohých voličov, že ich potom jako nejaké s mukou naplnené vrecá, na vóz pohádzali, a tak k volbe šikovali. Pfuj!

3. Abysme kresťanského ducha novinky medzi ľuďom čím viacej rozširovali. V tomto ohľade učme sa od židov. Nenajdete žida, ktorý by svoje denné židovské novinky nečítal. Žid vám radši o hlade a smáde bude, ale bez noviniek nezostane. Kresťan nepotrebuje novinky, ale na pálenku musí mať. Žid každý deň vydá na „Pester Žurnál“ len 4 kr. kresťan i ten najchudobnejší každý deň vydá vyše 5 krajcarov, mnohorazy aj 10, 20, 30 kr. ba s kamarátmi aj vyše 1 zl. prelumpuje. Pozrime teraz, že jaký je rozdiel medzi židom a kresťanom? Žid sa zdokonaľuje, rozum si ostrí, a v novinkách o tom sa poučí, jako s figlom k peniazom prínde. Kresťan ale, keď novinky nečíta, o ničom sa nepoučí, rozum si neostří, zostáva v hlúposti, natrápi sa na mozoluje sa, a predsa nič nemá.

Není dosť povedať: no ja si už budúce na novinky vždy predplatím, ale aj o to sa musíme starať, aby aj náš spolubrat mal novinky a ich aj čítal. A preto keď našim sluhom, robotníkom a iným podriadeným chceme sa nečím zavďačiť, nedávajme im po šestáku, ktorý oni v krčme u žida prepíjú, ale im dajme dajaké čítanie.

Nadevšetko o to sa starajme aby nášho mileho „Kresťana“ v každom kresťanskom dome čítali. Oporúčajte ho vy Otcovia vašim synom, bratia bratom, priatelia priateľom a príbuzným! Každý predplatiteľ dotiaľ nech nemá pokoja, zakiáľ iných troch predplatiteľov nenašiel, lebo čím viac predplatiteľov bude mať Kresťan, tým istejšie je víťazstvo ľudovej strany. Keď idete do chrámu, na trh, na jarmok alebo kdekoľvek inde, a s kýmkoľvek sa tam sídite, opýtajte sa ho: Priateľu, čítaš ti nášho Kresťana? Ak vám povie, že on len uhorsky, alebo nemecky zná, odporúčajte mu „Magyar Néplap“ alebo „Christliches Volksblatt“, v nemeckej reči. Trojé tieto novinky najmohutnejšie za ľudovú stranu bojujú, a tak zaslužia, aby ich každý kresťan čítal. Dotiaľ rozširujme tieto trojaké novinky, zakiáľ sme ich tak nerozšířili, jako sú rozšířené kresťanské novinky v Nemecku.

V Nemecku na každých 100 obyvateľov padne 10 predplatiteľov; u nás na každých 200 obyvateľov padne len 1 predplatiteľ. Hľa z tohoto je zrejme, že ešte mnoho, veľmi mnoho pracovať musíme, kým nemcov dohoníme. Dotiaľ tieto novinky rozširujme, zakiáľ ich v každom dome kresťanskom nečítajú. Kto

na tieto novinky nepredplatí, s tým nemajme žiadneho dočinenia, od toho nič nekúpme, toho z našej spoločnosti vytvoríme.

Mohol bych ešte aj iné prostriedky spomenúť, ktoré ku prospechu ľudovej strany cieľa, ako kresťanská láska k bližnému, riadne navštevovanie služieb božích zakladanie kresťanských spolkov atď. Ale aj z toho, čo sme predniesli vidieť, že jako sa ľudová strana rozširovať môže.

Konečne ešte k vám sa obracám kresťanské panenky, manželky a matky! Nože polievajte opatrújte úty stromček ľudovej strany, v srdciach vašých bratov manželov a otcov. Učte aj vaše drobné dievky na krásne piesne ľudovej strany, a jak náhle vedľa vypovedať »mama« „tata“ naučte ich hneď vypovedať. Nech žije ľudová strana!

Horniak.

Slovo naším peňažným ústavom.*)

Každý peňažný ústav má vo svojich stanovách vytknutý cieľ: pozdvihnutie blahobytu vo svojom okolí, a to nie len hmotného, ale i mravného; lebo hmotný blahobyt bez mravného ide pod hodnosť ľudskú. Tento blahobyt docieľiť majú peňažné ústavy navádzaním k sporivosti a pomocou v potrebe postaveným. A pokiaľ predpokladám, že slovenský peňažný ústav má spoločný blahobyt na srdci, tedy úlohou, sviecou nôh jeho má byť: pri každej požičke mať na mysli: kedy poskytnúť pomoc v potrebe postaveným a na aký spôsob?

Pozorujúc život národa nášho v každom hnutí, každodenne sa presvedčujem, že blahobyt slovenského ľudu s rozmnožujúcimi sa peňažnými ústavami nenapomáha sa, ale klesá. Príčinou je nič iné, ako to, že peňažné ústavy rozdávať peniaze nedospelému ľudu bez ohľadu na tie dvoje; kedy a na jaký spôsob?

Kedy je nášmu ľudu peňažná pomoc z ústavov našich potrebná? Toto je základná otázka, keď príde sedliak peniaze požičať. Peňažný ústav vyskúmať, má náležite nie len či má patričný dobrých žirantov, ale i na čo peniaze potrebuje; tým stará sa nie len o seba, ale i o svojho bližného; aby úbohý dlžník nestal sa jeho obetou. Všetky okolnosti nastávajúceho dlžníka musí peňažný ústav do ohľadu vziať, a len keď sa presvedčí, že požičaným peniazom poskytne sa žiadateľovi skutočná pomoc, dá mu peniaze. Povieť mi: na to peňažný ústav pri najlepšej vôli nemá času! A ja odpovedám: že je to nie výhovorka; lebo peňažný ústav má prostriedok v ruke, peniaze, skrze ktorý možno opatrí si najspôhlivejšieho vyšetrovateľa mravného i hmotného stavu žiadateľov požičiek.

*) Na prosbu p. pôvodcu tento úvodný článok „Obzora“ i v „Kresťanu“ uverejňujeme.

Kedy? To je vážna otázka nie len výhľadom majetkových okolností žiadateľa požičky, ale aj vzhľadom na čas, v ktorý sa požička stáva. Niektoré peňažné ústavy najtuhšie pracujú v nedeľu. L'udia Boží! Kam ste to zašli? Statočnejšie fabriky židovské nepracujú v nedeľu, a vy pracujete s požičkami a inkassovaním grôša od toho ľudu, ktorý v jeho biede na nohách drží jedine náboženstvo. Vy to, pravda, v izbách nevidíte, čo sa okolo chrámov robí von. Vami požičané peniaze idú sa posvätiť najprv do krčmy. Okolo chrámov huláka ľud, lebo vy ste mu poskytli príležitosť. Vy odoberáte v nedeľu úroky, vy požičiavate v nedeľu peniaze! A či myslíte, že by ste zasvätením tohoto jediného dňa v týždni niečo utratili? Kto potrebuje peniaze, príde i v pondelok; a nie len po suchu, i po blate. Následky tohto hriešneho kupčenia s peniazmi vidím každú nedeľu, a preto každý kresťanský peňažný ústav touto cestou prosím; spomni, aby si deň sviatočný svätí! Už keď by sme obecenstvo so zasvätením nedele na zreteli nemali, tedy na úradníctvo peňažných ústavov musíme ohľad vziať: — veď sú to tiež členovia ľudskej spoločnosti, údovia cirkve, otcovia rodín. Či tí aspoň jeden deň v týždni nemajú so svojimi stráviť, v pokoji zažiť — žiť Bohu, sebe a svojej rodine? Rozhodnite o tomto bez ohľadu na každú konkurenciu, to ste v záujme svojom i bližných svojich povinní.

Na jaký spôsob poskytovať máte požičky gazdom naším?

Nieto snáď uprimnejšieho národa na zemi, ako je náš národ slovenský. On miluje svoju chudobnú, skalnatú zem, ako svoj život. Preto, keď sa naskytne príležitosť, často i prenáhle, nadobúda zem a ťažko sa od nej lúči. Vlastnosť je toto chválihodná a peňažné ústavy dobre konajú, keď nadobúdanie zeme ľudu slovenskému umožňujú. Ale spôsob tohoto umožňovania je napospol nie primeraný. Gazda vymorduje zo zeme najpriaznivejšie 5% jej hodnoty a požičia si peniaze na 8%. Či nedá sa určite vypočítať, kedy mu na tej zemi zabubnujú? Tu je vaša úloha, peňažné ústavy; hľadať spôsob umožnenia toho, aby gazda dostal peniaze aspoň na 4%. „Tatra“, kde že si? Či by si ty nemala svoje peniaze radšej na 4% do slovenskej zeme, na istú hypotéku, pre svoj ľud, vraziť, ako každoročne tisíce a tisíce, hoc priam pri vyšších percentoch, u bárs akých švindlerov tratiť?

Slovenskú zem opanúvajú iní; lebo nemáme spôsobu na jej ochranu. Zachrániť, zväčšiť majetok, nie jednotlivcov, ale celého národa, to je úlohou vašou, peňažné ústavy?

K. Salva,

Žid hrdúsil kňaza.

Že žid nenávidí kresťanského ducha a kresťanských mravov, to som dávno vedel. Že židovi smrdí ver. ý sluha cirkve svätej, to mi tiež dávno známe. Ale že opovážlivosť, huncútska zlosť a nenávisť židovská by tak ďaleko siahala, žeby i v tak jednoduchej katolíckej obci, ako je trenčianske Dlhépole, žid na verejnom mieste napadnul jedného kňaza, na to som nikdy nerátal. No bohužia! stalo sa preda toto neočakávané.

15-ho totižto feb. došiel ku mne posol od švagra z Nového Mesta s tou žiadostou. aby som novonarodenému nemluvniatku sestry krstné otcovstvo prijal. Bolo to asi o 5 popolodni. Idem z fary s poslom k setranici 5—6 minút vzdialenej, napíšem tam list pre švagra a vypravím posla zpiatky do mesta. U sestranice a jej muža som sa asi do 10-tej bavil. V tomto čase ma sestranice muž po cintor kostola odprovadil. Ztadiaľto 10—12 krokov súc k fare, som sprievodcu odpravil. Sotva urobím 4 kroky, spatrím dobre mi známeho žida. V domnení, že ako obyčajne, bez pozdravu, bez slova prejde, česem ďalej. Žid ale prekvapí ma: *Guten Abend!* (Dobrý večer!) Čo mam robiť, odvetím podobne. Na to žid: *Du bišt daš Ondriš?* (Ty si to Ondriš?) bezočivo sa táže. Ja ale: *Was wollen Sie mit mir?* (Čo chcete so mnou?) reknúc a nič zlého netušiac, pokračujem k bránke farskej. V tom žid nenadále so zadku priskočí, za hrdlo ma chmatne, nohy mi podrazí a na verejnej ceste medzi chrámom a farou na zem ma srúti. Palica a čiapka či mi sama odpadla, či mi ju žid odhodil, neviem. V ztratenosti len to som cítil, že zrutná ohava na mne leží, s jednou rukou mi hrdlo dlávi, abych kričaf nemohol s druhou ma po tvári a hlave pástuje a tými slovy také dáva: *Daš will ich mit dir, daš will ich mit dir!* (to chcem s tebou, to chcem s tebou!) Nakoľko som vládol, som sa bránil, silil, vymáhal. Nuž ale čo si počne slabý baránok oproti besnému byvolovi? Len oči som reťoval dlaňou, aby mi ich nevytkol. Keď ma lotor utrúpil, odpálil silno ako zlodej, keď ho chytajú. Ja bárs nenazdávám napadnutím a tlčením prefaknutý, no hnevom a jedom kypiacim naplnený vstanem, bežím za lotrom holohlavý, dohoním ho pred jeho murovanicou a svalím sa naňho. No drak žid sa vyklzne, tri razy ma palicou po ľavej strane hlavy uderí, do dverí prskne a ich za sebou v okamihu zahaspí. Rozzlobený vzdvihnem odhodenu čiapku a palicu, vzbúrim pána farára i ostatných domácich (asi o štvrt 11 hodine) a vyžalujem smutnú udalosť, ktorá sa nielen v Dlhopolci nikdy nestala, lež o jakej na Horniakoch ani chýru ani slýchu. V izbičke mojej darmo som stískal oči. Seň sa nesmiloval, seň sa nadomňou nesfutoval. V búrných, čiernych myšlienkach sa mňala noc moja. Aj pot sa mi s čela hrnul, aj mráz mi prenikal kosti. Veď len v samote mi napadlo, že ten žid ma mohol zabíť. Ráno mohli len mrtvolu studenú najst, a nikto by nebol na to prišiel, kto bol katom dlhopoľského kaplána. Lebo dosavád aspoň neviem, žeby kto bol zločinského napadnutia svedkom býval. No ten, ktorý sa na smutný zločin díval, Otec nebeský vie, že tak píšem, ako sa stalo. Pravdivosť historie kedykoľvek sviatočnou príisahou potvrdím.

Čím som sa proti tomu židovi previnil, že mi na život čiahal, neviem. Snáď preto ma hrdúsil, pášfoval a palicoval, že mu kšeft padá? Nuž môžem ja úbohý človek zato, že Dlhopolcom sa oči otvárajú, že nenávidia, čo je liberálne, že žida po krky majú, že nechcú jeho krčmu a sklep navštevovať husto? Či ja môžem Dlhopolcov ta nútiť a tísnuť, kam vôle nemajú? Či ja môžem za to, že v ďalekom svete pracujúci dlhopoľskí drotári píšu, a jako očúvam, ešte viac písať budú ženám svojim, že im nohy dolámu, pysky do tyla obratia, jestli očujú, že dačo od židov kupujú? Teda prečo sa ten žid na mne pomstil?

Snáď »Kresťan« mu je trň v očiach, že židom a liberálom škodu robí, odoráva? Rád som síce tomu, že dobrý ľud zaujal sa za svojho najlepšieho priateľa Kresťana, a ani to ma nebolí, že židovské a liberálne plány drápe, ale žeby niekto pre Kresťana mňa mal trápíť, sužovať a ohlúšať, to mi nijako neide do hlavy. Veď tam je redaktor, toho treba na rapport vziať, prečo nečestné, nešťachetné skutky židov a liberálov tak smele odokryva, prečo ostrú

ím do očí reže pravdu. Alebo však židáci sú mocní a vplyvní. Nech zajdú k ministrom, prečo nezničí už raz toho škaredníka Kresťana, ktorý ľudstvo poučuje, povzbudzuje, napomína a od fíglov židovských a liberálnych odstraňuje. Toho nech berú nahnevani židia na otázku, prečo Kresťana neusmrú, nepochová, ale mňa nech pre Kresťana nemučia.

Katolícki kňazi, ktorí so židmi nevaríte, nepečete, nejete, ktorí s ľudom ako verní a dobrí pastieri s ovečkami Krista horlive držíte, pre Pána Boha! majte sa na pozore! Nechoďteže večer sami nikam! Aj keby vás i v noci k nemocnému volali, neidteže nikdá sami! (Nové Mesto pozor?)

Ja som tiež hneď po žalostnej udalosti v nedeľu poprosil našich milých Dlhopolcov, aby svojich kňazov v nočný čas nevolali viacej k nemocnému, ako sa to častej prihodilo, lebo že život duchovného nenie viacej istý. Za dôkaz toho som im vyrozprával, čo sa so mnou stalo.

Krista verní kresťania! Vidíte jak ďaleko sme už v tých pekelných orgiach liberáľstva a recepcie prišli. Vidíte, že kto za Krista, za cirkev, za vieru, za pravdu, za blahobyť vlasti, za dobré ľudu oproti zkaženosti, oproti nevere bojuje, ten je nenávidený, toho život je v nebezpečí, ten v každú chvíľu môže čakať, že ho niekde daktorý antikrista služobník zavraždí.

No ale nech je, ako chce. Odporučím sa do vôle Pána môjho Ježiša, pod opateru blahoslavenej Panny Márie, pod stráž anjela môjho a prosiac o prímluvu sv. Ondreja apoštola, plným hrdlom skríknem: Dolu so židovským liberalismom! Sláva cirkvi, sláva vlasti, sláva strane ľudovej!

ONDREJ MÁJER, kaplán dlhopoľsky.

Zlorečení liberáli.

Nápev: Hajnalban, hajnal elött.

Zlorečení liberáli

Proti nám sa sprisahali,

Ci chceme, či nechceme,

Zmätia nás, do čiernej myknú zeme.

Hej počkajte hriešni páni,

Ešte nenie po pokáni,

Čas sa i ľudia menia,

L'udová tá vám dá rozhrešenia.

Kukli sme vám do rovášu,

Hrom preniknul dušu vašu!

Nesmiete viac bašovať,

Svedomia city nám oflinkovať!

Klam, lož, dráčstvo, figle, špiny

Šafárenia vašho viny.

Lúpež práv, otroctva hlas

Tisíce mstiteľov búri na vás.

*Liberálstvo ber sa v nohy!
Bo hnev náš ti zláme rohy,
Nesmieš viac vzduchu kaziť,
Ľudová strana ta musí zraziť.*

Dlhomír Polský.

Jeho Veličenstvo zostane na návšteve u kráľovnej v Cap. sv. Martine až do 8. marca, behom ktorého času navštívi aj korunného princa ruského, ktorý sa tam zo zdravotných príčin zdržuje, i s francuzskej republiky predsedom Faureom sa stretne.

Nos rovný dlhý má byť znakom zdravého rozumu a úsudku; tupý nos znamená vtip a ráznosť; veľký nos značí obyčajne dobré srdco; krivý nos ale je vlastnosťou židov.

Katolik Ján Abricht v H. Štubni si vzal pred opleckárom za ženu krivonosú Lojzu Lichtenstein; deti majú byť katolícke. V Turci že i takéto veci sa môžu prihodiť, tomu sa čudujeme.

Lode parné tri ruské a štyri cudzie ztroskotané boly na Ciernom mori okrem toho osemnásť vetrilových lodí, ľudí ale vyše sto zahynulo.

Testament čudný zanechal nedávno jedon boháč londýnsky. Dva majetky svoje poručil svojím dvom synom; keď ale fúzy bude z nich daktorý nosiť, toho majatok prepadne na brata.

Panovníci. Naj-jednoduchšie sa nosí anglická kráľovná Viktoria; kral dánsky tiež len v obšuchanom odeve je obyčajne; krala portugálskeho nohavice však sú odrené na spodku i na kolenách.

Odanenie prepychu navrhoval Karol Türk v snemovni sliezskej. Kto ma kočiar, nech platí 5 zl., od sluhu livrejovaneho tiež 5 zl., od sluhu obyčajného 3 zl., od koní na parádu 10 zl. Tento návrh si získal zalúbenie mnohých.

Koniec žartu. V Make bývajúci čižmár Alexander Mez s hockým si počal žarty robiť. Nedávno si zašiel do susednej obce, kde v jednej krčme s viac mladencami tiež žartoval, ale tak ostro a pichlavo, že keď odišiol, tí nahuckaní od krčmára za ním sa pustili, a dohoniac ho, zabili. Četníci hľadajú tých nemilosrdných mladíkov.

Pažravé zviera je pavúk, lebo keby človek primerano ku svojej postave toľko jedol, jako pavúk, za 24 hodín by zjedol dvoch volov, 13 oviec, 10 prasiec, 4 súdky rýb. Odvčul tedy už nesmieme vraveť: „Hladný som, jako vlk;“ lež „Hladný som, jako pavúk.“

Smutno pochodil na belegskej stanici Anton Teshi. On len nedávno sa vyslobodil zo žalára, kde pre krádež užíval požehnanie chládku. Keď domov šiol, a už blízko bol k menovanej stanici, nečakal, lež by vlak postál, ale vopred vyskočil tak nešťastno, že mu vlak odtrhol obe nohy, a o dakofko hodín zomrel.

Krivonosí šalbiari judapeštianski Rosenfeld a Baláz sú odsúdení na 400 korún, abo na 20 dní do žalára sa dať zavreť; oktem toho musia 150 zl. na

útraty platiť. Oni totižto falšovali Pserhoferové krv čistiace pilulky.

Maďarskí občania sa množia z príležitosti milleniumu; lenže krivý nos tých nových občanov sa nechce dať narovnať. Rod Teitelbaum, sa volá už teraz „Bétai“, Kohn sa vola „Kološ“, Morgenstein „Major;“ z Rosenfelda zostal „Róna“ atď.

Nové prelievanie krvi sa stalo v Armenii, v Marsove, kde fanatiční mohamedáni (turci) násilnosťou natiskli 500 osobám svoje nemravné náboženstvo, 150 ľudí ale pobilí, lebo títo verní zostali ku kresťanstvu.

Nový poriadok. Jozef Korbelits chce si za ženu vziať Annu Šápčak, ktorá sa na Morave narodila. Prešporský opleckár nechcel ích sosobášiť, lebo vraj v rodnom liste mladej nevesty neni sú starí rodičia vypísaní; a veď dievčica zákonitá dieťa je; pri zákonitom dieťatu ale sa vypisujú len rodičia, ktorý list dľa matriky musí byť napísaný, zvedaví sme, kde sa tí dvaja sosobášia?! Obratnosť a dôkladnosť nových matrik a matrikárov je podivuhodná.

Vo Veľkej Kaniži do mestského výboru sami ľavičiáci boli pri poslednej volbe zvolení; mešťania sa ufajú lepšej budúcnosti v pomeroch a záležitostiach mešťanských.

Vojsko a trenčianska sloboda. V Trenčiansku koncom februára vydržiavaly sa nové výborné volby, ponevác pri prvých voľbách na mnohých miestach ľudová strana zvíťazila. Len na týchto miestach nariadili páni spravodliví liberáli nové volby. Ľud náramne je rozhorčený nad liberálnym násilnosťou. Ktorémusi židovi vypustili sedliaci pálené po pivnici. Následkom vzbúrenia rozhorčeného ľudu 100 vojakov išlo do Rovného, aby rozhorčených sedliakov potešili.

Žid napadnul kaplána. Židovská zlosť zaslepenosť moc si už dovoľuje. V Maroši žid dolu chcel shodiť kríž so steny, vo Vacove na kat. gymnasiume židovský žiak nožom pichnul do srdca P. Ježiša, a teraz v trenč. stolici v Dlhom Poli obľúbeného a horlivého kaplána Ondreja Majera, keď večer do fary kráčal, jeden žid napadnul, škrtiť ho počal a po čele palicou máchal. Svedkov nebolo, a preto ani meno žida nemôže sa vyložiť. A potom vraj kapláni buria ľud proti židom.

Sloboda so žandármi. V Domaniži (trenč. st.) tiež bola nová voľba stoličných výborníkov. Ľudová strana mala 85 a liberáln 25 hlasov, a predsa liberáli zvíťazili. Jako? Nuž liberálnym spôsobom. Medzi iným prečinského a domanižského farára, keď chceli na hlasovanie dohliadať, jedocducho žandármi vom vyhodili. Židom dovolené je ľud mámiť a zvádzať, farárov právo ľudu braniacích vyhadzujú von na slávu a česť maďarskej slobody.

Hrozný prípad nám oznamujú z Denesfalvy, kde horár, menom Ján Kégl vrátil sa do bydlíša Alžbety Kondr, a zreal na ňu: Peniaze, alebo močku, medzi čím strhol s peca zbroj. Naľakaná ženička ešte ani k sebe neprišla, keď flinta vypálila, a nábitok jej do hrdlovej kosti vbehol; ona už i zomrela. Ján Kégl ale sa verí, že flinta len náhodou vypálila.

Krvavá bytka bola minulého mesiaca v Amerike v jednom hostinci medzi slováckmi a poľiakmi; trvala ona vyše pol hodiny; zabití boli 3 robotníci, a poranený celý rad pracovníkov. Hostinský za včasu vyskočil do prvého poschodia a odtiaľ pukal z flinty na slovákov, ktorí si bitku započali.

Žien je viac, nežli chlapov, čoho dôkaz vidíme i v Nemecku, kde je chlapov len 25 millionov, ženských ale 26 millionov, teľy o jeden million viac.

Fujavice veľké robia galiby na železničnej ceste medzi Košicami a Oderbergom, dakde je sňah aj na dva metre vysoko. I na hradskej je veľa neprijemnosti.

Zbojníci na verejnej ceste. F. Boncik sa nedávno tak dobre zabával v jednej krčme, že v dobrej vôli vyhodil na stôl viac stoviek. Triezliví ich pozbierali, do mešča dali a mu do vrečka vopchali. Neskoru v noci šiol ten napitý domov do St. Moravice, za nim šli i štyria hudbári, ktorí mu v krčme hrali. Keď ho dohonili, ho poviažali, do járka hodili a ušli. Kde ho bez seba našli na druhý deň četníci (žandári;) tí štyria sú už pochytaní, ale sto zlatých chýba z tých peňazí.

A. knieža Albrecht Salvátor sa už odobral na druhý svet.

V noci videli dúhu občania marmarošiget-skí okolo mesiaca, ktorý prírodný úkaz dlhý čas okrašľoval nočné podnebie.

Vítazstvo ľudákov. V Račišdorfe vyvolili za stoličného výborníka K. Otočku; v Dojči ale farárov J. Blahu a P. Jambora.

Dúvid Klein židovský občan zastrelil v Sedmohradsku robotníka Petra Kujukána. Žid totižto chcel s vidlicami ozbrojenými paholci vyhádzať tohoto chudáka, ktorý k obrane drevo vzal do ruky, žid z revolvera dvakrát páľil naňho, aj ho zastrelil. Sedria predsa oslobodila žida od trestu; tabuľa kráľovská ale mu naložila desať ročný chládok.

„Christliches Volksblatt“ rečeného nemeckého Kresťana prvé číslo už vyšlo z tlače a je tak výborného obsahu, že tento ľudoví časopis najvrelšie odporúčame. Zvlášte duchovných vyzývame, aby ho rozširovali medzi nemeckými ovečkami.

Pomluvačné noviny židovské tvrdia, že kňazi v spovedi nahovárajú voličov, aby nehlasovali na liberálov, a tak vraj nadužívajú spoved k vedeniu politiky. My sa ale pýtame, kto ide pred volbou do spovednice sa opýtať duchovného, na koho má hlasovať? To len takí hlúpi krivonosi môžu navymýšľať, ktorí ani pochopu nemajú o sviatosti spovede a o tom, čo sa v spovednici deje.

Melú Talianov v Afrike, a preto minulý týždeň zas museli nových vojakov na more vystrojif, aby boli na pomoc tým zmoreným súžruhom, ktorí už neráz česali pred nepriateľom, jako zajác pred jágrom. Čo povykónávali talianskí kráľovia pápežom, to im teraz navracá p. Boh skrze nepriateľov. Boh je pamätlivý.

Papierové 10 a strieborné 5 korunníky majú nezadlho do obehu prísť. Už je raz čas!

Kto nevie čítať a písať, takého každého chcú amerikančania vytvorif z tej novej vlasti. Vtedy mnohí ubohí slováci budú museť tu doma prekonať beh svojho života.

Bez pohrábu. V N. Palánke nedávno sa oženil Michal Nikola, ale v kostole sa nenechal sosobášif, Boh ale nenechal zo seba smiech robiť, lebo istého svobodnomyselníka náhlou smrťou povolal na druhý svet, pochovaný tak bol, jako dajaké zviera, len zahrabaný bez obradov svätých. Boh nielen pamätlivo, lež i náhlivo naložil s ním.

Uhelná baňa už od týždňov horí v Kostolci (ostrih. stol.) bez toho, žeby dovčul namáhanie baníkov

bolo osožilo; oheň sa neprestajne rozširuje. Bude tam škody!

Tvrdí sú ešte vždy daktorí, a nevedia sa odhodlať, aby len kresťanským duchom prefukované knihy a časopisy podporovali. Tak nám píšu z Nitrianska, že tam ešte v neškodnom počte predplácajú ľudia na „Vlast a svet;“ či títo vedia, že tieto noviny podporuje tá vláda, ktorá zaviedla civilné manželstvo, civilné matriky?! Ba i takí sa nájdu, ktorí tieto noviny podporujú s dopismi. To je čudný kresťan, ktorému nechutí „Kresťan“, „Pútnik“, a iné noviny ducha kresťanského.

Košť je veľmi dobrý hnoj. Musí sa upáliť potľec a medzi maštalný hnoj zamiešať, zvláštne pri strukových zeleninách na vidomo očí sa ukazuje byť osožným.

Sklo čistiť sa dá najlepšie tak, jestli naň nalejeme teplého octu a nasypeme naň ostrého s ktorím ho treba tref, konečne ale ho treba teplou vodou umyť.

Cigárnik tiež rozširuje a roznáša chytľavé choroby aj vtedy, keď jeho koniec je z brka, v ktorom páde dobre je koniec brka trochu opáliť prv, nežli by sme ho do úst vopchali.

Výsledok zaucha môže byť hrozný a nenapravitelný, jako to vysvitá z pádu Jozefa Baumana, ktorému jeden krčmár také zaucho vylepil, že sa mu krv dlhý čas valila z ucha, na ktoré ohluchol a dlhé týždne chorý ležal. Zauchovať teda je vec nebezpečná!

DOPISY.

Domaníž (trenč. st.) 29. feb.

Volba na stoličných výborníkov v Domaníži už po druhý raz v prítomnosti 8 žandárov prevedená bola na špatný spôsob. Predseda volby bol Fr. Treitler, Popperov úradník. Dôverníkov pri volbe (?) nedovolil volif, ale ich vymenoval zo stránky židovsko liberálnej. Velebný pán Juraj Gramantik horlivý kňaz v mene voličov ľudovej strany hneď a smele protestoval proti tomuto zachádzaniu predsedy. Keď p. Gramantik s p. Turcsekom oznámili, že po čas hlasovania chcú byť aspoň prítomní bez toho, žeby sa do volby pomiešali, Treitler predseda im to nedovolil. Vtedy p. Turcsek smelo na vedomie dal predsedovi, že z izby kde sa hlasovalo, dotlať nevýnde, zakiaľ ho žandári s bajonetmi odtiaľ neodstrania. Podobne sa osvedčil aj p. Gramantik. Vtedy žandári ich s násilnosťou von vyvedli. Takto títo dvaja vyznavači viery Kristovej sprovádzaní boli od žandárov až do fary. Veliký zástup ľudí vidiac, jako ich verných otcov duchovných žandári sfa dajakých lotrov sprovádzali, začali ukrutní kriek robiť, ale pod bajonetom vedení dvaja páni farári tíšili ich, aby sa žiadnej násilnosti nedopúšťali, lebo by to bola hanba na ľudovú stranu. Hľa toto má byť volba, to má byť sloboda. Hanbite sa páni liberáli. Všetci sme chudobní, nemáme čo jest, *ale pod holým nebom prisaháme* že sa zakúpif nedáme, že ani jeden na liberála nikdy hlasovať nebudeme.

Už vidíme, že okrem našich duchovných otcov ubohý ľud iných priateľov nemá. Za našich duchovných otcov a s nimi chceme bojovať, zakiaľ ľudová strana nezvífazi. Keď liberálni korteši nám všelijako

sa hrozili, všeličo sľubovali a nás sebe získať nemohli, peniazmi nás chceli zakúpiť. Ale tie sme opovržením od seba odmrštili. A nie len ľud, ale aj *všetci rychtári* hlasovali na ľudovú stranu, trebárs p. slúžny sa im hrozil pokutou, až na liberálnu stranu hlasovať nebudú, ktorá dľa slov pána slúžneho je „svätá“ stránka. Páni rychtári aj vodcami boli ľudovej strany. Hľa s takýmto oduševneným vojskom istotne by sme boli zvíťazili, keby z našej strany len jeden dôverník bol býval.

Voličov ľudovej strany bolo vyše 100, a z týchto pre rozdiel veku odmrštili 20, teda najmenej 80 hlasov predsa padlo na kandidátov ľudovej strany. Na liberálnu stranu nemohlo viacej odhlasovať, nežli 25. Teda jako že mohli liberáli zvíťaziť? Vidme volebnú komisiu, a hneď dostaneme odpoveď! Predseda bol Fr. Treitler, Poppera žida úradník: dôverníci boli: J. Domanicky suspendovaný a pensionovaný notár M. Murko sloven, ktorý ani občianske právo nemá; G. Begyáts mladý ale už pensionovaný úradník a konečne Mhóric Spitzer židačik z Považskej-Bystrice, a sekretár hlavného slúžneho Karola Barošša. Táto slávna kompania opatrovala volebné cedulky ľudovej strany. Výsledok volby bol, že liberáli mali 60 hlasov, a ľudová strana 47. Keď toto ľud počul v ukrutnom rozhorčení začal ukrutný hurt robiť a kričať *panamin, zbojstvo, podlosť, zbojníci, atď.*

Naše milé panenky, manželky a drahé matky, ktoré nás oproti liberálom najviac oduševňovali, slyšiac výsledok volby, jedného židačka dobre namastili, na čo žandári s bajonetmi ľud rozháňali a jedného voliča aj so šablou na tvári poranili. Pán Boh vie, jaký by bol výsledok patalie býval, keby p. Turček farár ich nebol tíšil. Ľud ale vždy kričal: Prečo idete na nás s bajonetmi, prečo nás idete strieľať? Snáď preto, lebo nás oklamali, lebo nám naše cedulky pokradli; a my máme mlčať? Bijú nás a my ani plakať nesmieme? Konečne ľud sa rozchádzal, jedni kliali a iní horko plakali. Hľa páni, z tohoto vidíte, že kto búri ten ubohý ľud! Takéto, a týmto podobné zachádzanie vás ku cieľu neprivedie. Ubohý ľud až nevedel, kto sú to tí liberáli, vy ste ich otom poučili, a tak prácu našim vodcom obľahčili.

My už vieme, že jedine ľudová strana je naša strana, tá nás z liberálneho otroctva vymôže, za ňu sme hotoví žiť a mrieť. Po horách a po dolách budeme ju oslavovať a z hlbín srdca volať: „nech žije ľudová strana!“ *Volič.*

Rajec marca 2. (Trenčianska st.)

Velactená Redakcia!

Mali sme volbu na nových stoličných výborníkov, lebo predošlú nám zrušili. Pred volbou baróna Poppera žida všetci horári a pohoniči boli vyslaní po dedinách, aby ľud sľubami, hrozením a konečne peniazmi na ľudovú stránku p.itiahli, ale darmo! Ľud na týchto falošných prorokov už viac nepočúva. Vo Frivalde a vo Fačkove kde do včulku úradníci Popperovi boli všemohúci páni, a kde je 118 hlasov, sotvaj mohli 25 hlasov posbierať aj to z jak veľkým namáhaním. V Gyurčnej rázali že zo 36 hlasov budú mať istotne 30 hlasov, a zázrak nad zázraky ľudová strana mala odtiať 30, a liberáli len 5 hlasov. Títo páni vo Frivalde 1 vrecu múky, 3 fúry dreva, a dľa ľúbosti stromového listia nasľubovali ľudu, ale ani len jedného si nemohli

získať. Pred volbou po 20—30 zl. sľubovali za jeden hlas, ale bez všetkého výsledku. Ľud stojí, jako pevná skala pri ľudovej strane. Večer pred volbou títo páni vraciac sa zpiatky predsedovi pánu Szeghymu referovali, že z 345 voličov sotvá príde 60 hlasovať na liberálnu stránku, ba že snáď ani tí neprindu, lebo že sa hanbia už vopred, vediač že ich buchnutie v Rajci očakáva.

27. febr. o pol ôsmej hodine 10 žandárov na ratúzi sa usidlilo. Asi štvrt nadeviatu niektorí prednejší z každej strany išli na ratúz, aby tam dôverníkov volili, čo sa ale pánom liberalom nijak nepáčilo.

O 9. hodine p. Szeghy predseda vojde dnu, prednesie cieľ svojho príchodu, a dôverníkov chce voliť, ale ľud, ktorý už zná svoje práva, hlas zvíhoľ, vyvolil si za dôverníka nášeho veľacteného Pána dekana Fraňa Nemčeka, ktorý jako lev bojuje za ľudovú stranu a p. Szulovszkého statkára z Klače. Liberáli vyvovili si Ondreja Unlyárika liberálneho to mešťana z Rajca a Mórica Hladného rajeckého rychtára. Rad pršol na Fačkov, ale rychtára schovali, aby totožnosť voličov dokazovať nemôhol. Podobne urobili aj s Frivaldom, avšak okolo 10. hodine sme ho jako sí fažko našli. Rychtár z Trstennej podobne sa „utiahnul“ podrychtára ale totožnosť uznať nechceli, a tak táto obec ani nehlasovala. Predseda asi 3—10 hlasov odmrštil. Židáci vidiac, že na hanbu prepadnú, už ani hlasovať nešli. Volba v najväčšej tichosti prevedená bola s nasledujúcim výsledkom:

Ľudová strana;

Fraňo Nemcsek dekan a farár 203, Fraňo Nedbálek organista rajecký 200, Eduard Tvrďý frivaldský farár 202, Jozef Holly rajecky mešťan 202 hlasov dostal.

Liberálna strana:

Jozef Pokorný notár rajecký 6, Dr. Ceiza Benyovszky lekár 2, Dr. Nándor Pokorný lekár 6, Geiza Borčický statkár z Poruby 5, Ján Uhlyiarik obyvateľ v Trenčine 1 hlasov dostali.

Proti tejto volbe 8 židov protest zadalo, lebo že vraj oni si dôverníkov voliť nemohli. Počujeme, že ešte aj tretia volba bude, že prinde vojsko, že kňazov pochyťajú, a že tak zvíťazi liberálna strana. Pán predseda sa veľmi pekne držal, a povedal, že takú tichú volbu ešte nikdy nevidel. Žandári sa ale pýtali, že na čo ich sem toľko dopratali, veď nás tu vraj nebolo treba, ľud sa príkladne držal.

Až pán Szalavszky náš flišpán ešte aj túto volbu dá zničiť, tak pri budúcej volbe ešte viac nás bude. Ženy sa modlily, iné od radosti plakaly, deti po ulicich tancovaly, voličia novo vyvolených výborníkov na plecách nosili. *Rajčan.*

Prečín, (trenč. stol.)

Vysokostený pán Redaktor!

Dňa 27. febr. sa odbavovala v Domaniži druhá volba do stoličného výboru, ktorá tento raz skončila sa so „slávnym“ víťazstvom liberálcov! Jako sa to stalo? Odpovedám na krátko tu verejne; prostým, bezočivým klamstvom.

Ľud sa, vzdor jarmoku, dostavil plným počtom, verne sa držal svojich vodcov, odmrštil ponúkane i silou mu natiskané júdašské groše, neľakal sa hrozby židov a notárov, ani o sľuby nedbal, hlasovacie lístky nikomu si nedal odobrať, ani premeniť, pilne sa pozorovalo, aby pred hlasovaním bezočiví svoditelia nemali

prístup k ľudu — teda tie isté cedule, ktoré z rúk vodcov svojich prijal, odevzdal i do urny. Pri sčítaní hlasovacích listov našlo sa 107. Na liberáľru stránku hlasovalo 25, jako to celkom isto a renovite vieme, našich teda prijatých hlasov, — lebo i tu pokračovalo sa dľa taktiky Tarnócyho, — bolo 82, a predsa sme prepadli.

Jako to možno? Najjednoduchším spôsobom: Z urny naše cedulky vzali, a svojimi doplnili, tak aby potrebná väčšina im vyšla. Toto je pravda; prosté, bezočivé klamstvo.

Aby sa to mohlo takto previesť; o to postaral sa prášes voľby p. Fr. Fráler, úradník v pánstve Popperovskom, ktorý všetkých 4 dôverníkov, proti zákonu i slušnosti vzdor prosbe i protestu našej strany, samovoľne zo svojich ľudí vymenoval: ména jejich nech sú známe: Domanický, ex-notár, Begyács, ex-úradník, Murko maloletý, ktorý ani není uhorským občanom a Spitzer, octo — pančovník. Keď ale p. farár Domanický a niže podpísany, odvolavajúc sa na zákon, dľa ktorého voľba verejne sa má konať, chceli sme čo svedhovia a tichý pozorovateľa v miestnosti hlasovania zostať; dal nás žandárom von vyviešť. Takto násilnosťou pozbavení možnosti dozierať na účinkovanie volebnej komisie, museli sme sa znechať na statečnosť a svedomie jej údov, v prvom rade pána predsedy, ktorý sa vejne osvedčil: že on svojou statečnosťou nám ručí, že sa tam v nūtri žiadne klamstvo nestane. A predsa sa stalo! Kde že je tá osobná česť a statečnosť pane Freitler?

Po vyhlaseaní neočakávaného výsledku voľby, ľud pobúrili sa tak, že keby miestny p. farár nebol ich prosbou i napomenutím utišil: — neviem či by tých osem bajonetov bolo dostačilo ubrániť krivdu, na dobrom práve ľudu spáchanú!

Hľa takto buria tento tichý, pokojamilovný ľud tí, ktorí ho tak nehanebne o každé právo olupujú. Spravidlivosť je základom krajiny!

Na kolkó toto heslo v pamäti držia naši liberáli, poznať i z toho, že nás posmešne ponúkali, aby sme proti voľbe protest zadali do Trenčína. Oni vedú, čo i my sme zo smutnej zkušnosti pri predošlých našich apellátach sa dozvedeli, že pretestovať toľko by sme dosiahli čo ovečka, keby šla na ponos k vlčici, že mladý vlk jej jahňa uchytil! Preto appellátu nezadáme: lež na kriminálnej ceste zadosť učinenie hľadať budeme!

Všetka úcta a vďak ľudu nášmu dobrému! dokázal že má srdce šlachetné. Bár s krivda za stól sadne, a pravda u dvier žobre: predsa len konečne pravda zvíťazi!

Georg Gramantik
farár.

Osada (oravská st.).

Vážení pán Redaktor!

Poprajte riadkom týmto miesta v „Krešťanovi“.

Naša dedinka patrí medzi tie najchudobnejšie, ani vody, ani dreva, ani skaly nemáme, ale krčmu ano, tá sa vypína v prostred dediny. Škola ale až za dedinou. Katolícky dúch opanoval našu dedinku, lebo spomenutú krčmu sme odkúpili na školu, a tak dosť biedne sme ju vyplatili sl. oravskému panstvu. Kúpený dom na školu ale ostal krčmou v moci žida a škola stojí za dedinou opustena. Jakú máme školu, takého máme i p. učiteľa, jedného krajčira, nuž a jako že vyučuje, dobre! on vie šíť, on vie poriadky robiť v obci jako privátny rychtár, on uročil dobrodenia obci,

čo dal vysvätiť kaplnku, pravda na utraty obecné, ale dietky sú nám veru chudobné v čítaní a v písaní,

Janko roľník.

Z Frašťáku (25. febr. 1896).

Velactená Redakcia!

Smutná je to zaiste vec, keď v niektorej obcy tak málo si vážia páni svojho hl. slúžneho, jako u nás, že nehľadiac na jeho zásluhy, na jeho všestranné účinkovanie, poctia ho v kasine čiernou fazuľkou. To by sme neboli mysleli, že frašťacká inteligencia má toľko smelosti. Nuž ale, stalo sa. Niektorí privrženci jeho chcějúc sa mu zavdačiť, dobrovoľne vystúpili z kasína, mysliac si, že ono bez ich podpory už ani nebude môcť jestvovať. Však ale zklamali sa, bo ono stojí.

Toto nemôžeme nechať bez pomsty, bolo heslo hl. slúžného, ktorý môže byť rád, že ešte tak na sucho obišol. Ukážeme, že ešte aj my máme svojich ľudí. Treba utvoriť „kruh občiansky“. Sem friško hárok, a beda tomu, kto ho nebude chceť podpísať. Doňho teda všetci osvietenci, i tak ste už dlho blúdili vo tmách náboženských. Samo sebou sa rozumie, že výsledok nevystal. Sobralo sa asi päťdesiat hazafíkov zo všetkej brandži na mestský dom, aby sa poshovárili, čo a jako? Začala sa sessia kruhu občianskeho. Uzavrime páni — znelo slovo predsedy — že všetci tu shromáždení na dva roky sa zaväzujeme v kruhu tomto pevne zotrvať. Ponevác sa to niektorým primnoho zdálo, potrebnó bolo hlasovať. Väčšina prítomných pre nedostatok stoličiek stála. Ktorí sú pri mojom návrhu — hovorí predsedá — nech vstanú. Sediací kolo neho jak na kommando: hore! Čo teraz s tými, ktorým sa to nepáčilo a nemali kde sadnúť? volky-nevolky ostali stat, a tak predsedá oduševneno vyjavuje: návrh tento jednohlasna sa prijíma. Ale vás previedli! Lež nerobte si z toho nič, za to ste vy fičúri, veď s veľkými pánmi sa budete kamarátiť. Ale čosi sa vás predsa opýtam: či ste tam nebadali, prosím vás, ten čudny cib . . . smrad? abo ste už aj vy do toho ľubežného pkrmu zahryzli?

Hľadáte kruh, a pri tom zapomináte, že niet krajšieho, vznešenejšieso, nad kruh domácej rodiny. Uvidíme, či tak ochotne vstupíte do katolíckeho kruhu, o ktorom očuť, že už není ďaleko. A teraz vám, ktorí ste dosť nešťastliví boli na lep sadnúť — niečo pošuškáam. Viete, jaky cieľ majú tí páni, ktorých priateľstvo vám lichotí? — Aby vás dobre obrobili pred ablegátskou voľbou, a potom jako baranov vliekli do tábora liberálcov. Bojá sa o kožu. Po voľbe vám povedia: ale kto by s takým drapákom obcoval. Keď to není pravda, nech je huncút,

Frašťacán,

Z Modry.

Vážení pán Redaktor!

S pomocou Božou už dlhší čas sa unoval, náš vlb. pán farár L'udvik Ernyei, aby v našom, sl. kr. meste, v ktorom bár sme aj v menšine, katolícky kruh (kasino) utvoriť mohol; čo sa aj b. r. 16. febr. uskutočnilo. Boli sme vo väčšom počte shromáždení, kde nám stanovy potvrdené, verejne prečítané boli. Po prečítaní stanov, previedla sa aj voľba, potrebného úradu a výboru. Počet údov obnáša vyše 180.

Dal by Boh, aby v kruhu tomto katolíckom, ktorý sa dľa stanov sriadil, vždy, láska a svornosť panovala, by údovia krúhu kat. takto mali príležitosť sa vzdelávať.

N. Takáč.

Dlhépole, (trenč. st.)

Velavážený pán Redaktor !

Ale sme len dožili smutných časov ! Ale sme sa len dočkali strašného prievratu sveta ! Dovčuľ trebárs i v chudobe sme žili, trebárs i farchy a bremená sa s každej strany na hlavu nám valily, predsa sme nikdá nereptali, v tichosti a spokojnosti sme sotrvávali, lebo sladkosťou viery našej sme sa kojili a zákony Ježiša Krista slobodne sme zachovávať mohli. Dnes žiaľbohu ! je to z cela ináč. V dobrobyte časnom deň čo deň upádame. Požiadavky a poplatky, či zákonité či nezákonné nás vždy viac a viac hrdúsia a drahú slobodu náboženstva nám nezabohovia násilím odňali. Vo veciach duše a rodiny sa týkajúcich to sme nútení činiť, čo jako verné Ježiša Krista deti v srdciach opovrhujeme, za nič držíme a pričom nejednu horkú pilulku zhltnúť musíme.

Nedávno sme mali v rodine radosť. Moja sestranica Anna Bakel-Holánik viazala manželstvo s Jozefom Bátornikom. Do minulého októbra sa takéto úkony v chrámoch Božích stávaly. Námestník Ježiša Krista pred oltárom v mene cirkve sv. vyočul mladoženíchov slobodnú vôľu a vyreknutý slúb, v tichosti sa pomodlil modlitby cirkve, a prosil Boha, aby sňatok učinенý k sláve svojej a k časnému i večnému blahobytu patričných požehnať ráčil. Toto sa vždy v pokoji, vánosťou, vľúdnosťou a laskavosťou stávalo. Nikdy s krikom, nikdy s vreskom, nadávaním a obrázaním.

Dnes už iné nastaly poriadky. Tí, ktorí si Boha nevšimajú, svedomia nemajú, z katekismusu ani dvoch otázok neznejú, prikazy nezachovávajú, k sviatosťam nepristupujú, tí ktorí jako tí pohani žijú, nariadili nám úbohým kresťanom, aby sme manželstvo navzdor žiadosti Spasiteľa a rozkazu cirkve pred akýmisi oplečkármi viazali. Trebárs menovaní snúbenci celú oplečkársku ceremoniu za prázdnu komédiu držali, predsa keď musíš, nuž musíš, pred pána štátneho farára sa predstavili. Ponevác pánovi tomuto šaty mladochy po chuti neboly, nuž v hneve a zlosti kričal, vrieskal, dupkal, až mu v očiach iskrilo, a zo svätej knihy štátnej toto požehnanie kydal na hlavu sestranice. Ty sviňa, ty cundra, ty opica, ty ledakto ! Keď ti ja nedám vysvedčenia, ani sto farárov ta nemies sobášif. No vysvedčenie predsa len vydal, a štátne požehnaný párik išiel ta viazať opravdivé manželstvo a obsiahnuť Božské požehnanie, kde nunie kriku, nenie revu, výčitkovania, niet zvady, špintania, niet surovosti a grobianstva, mladý párik išiel do svätyne Pána Ježiša.

Iného páru zase svedkovia neboli po vôli, a preto jako „obesenec“ museli sa von vypratať. Jedon tento „obesenec“ sa súdu pýta, či je on vskutku obesenec. Druhý párik musel dva razy päťštvrti hodiny dlhú cestu konať, lebo vraj zákona nevedel. Bože môj ! od takého chudáka sa žiada, aby zákon vedel, kdežto mnohí sú páni, ktorí zo zákonov žijú a zákonov predsa neznejú.

Pred 3 týždňami náš milý spoluobčan, Ján Klukáš bol z čiastky Popperovského pánstva z horského hájníctva prepustený z pokuty preto, že v čas kotešovskej volby na svojho vlastného farára Ludvika Gáspára hlasoval a nie na dvoch jemu do cela neznámych židovských liberálov. Hľa takto sa odplatilo kôšerné

pánstvo tomu, ktorý osem rokov svedomito a bez chyby úrad svoj zastával a o pol zdravia pri službe prišiel. Inde nemohli sa židáci a židovskí úradníci na ňom vypomstif, lebo statočnosť jeho a vernosť v službe veciach žiadnej škvrny nedopustila, nuž vyniesli nad ním orťel trestu preto, že hlas svojmu a pánskeho patronáta farárovi oddal. No ale toto len židovstvo môže učiniť, ktoré za smidku chleba i s telom i s dušou, i so svedomím i so statočnosťou chce úplne rozkazovať. V Popperovom pánstvi poriadneho človeka bez príčiny prepustili, teda v Popperovom pánstvi poriadneho človeka nepotrebujú.

Nedávno som do krčmy jedného krivonosého káčera zablúdiť. Nafúkaný krivonos ma von vyšrotoval a do buričov mi nadal. Ponevác mňa cela dedina jako tichého, pokojamilovného chlapíka zná, ktorý ani tej muče neublížim, preto bársby som síce mohol za utrhanie na cti žalovať, no zvatlaninu opovážlivého krivonosa si nevšímam, a ponevác mi učenie Spasiteľa nakladá, aby som i tým najväčším oplanom, huncútom a lotrom odpustil, nuž i jemu odpúšťam. Smradľavý a prašivý liberalismus, v ktorom sa každý krivonos kúpe, je najbesnejším ľudstva buričom. Keď tento bezočivý liberalismus vydochne a zástava ľudovej strany víťazoslávne viať bude, všeobecný pokoj začne kvitnúť.

Aby sme však tohoto čakaného pokoja čím skôr dožili sa, musíme sa vyprisahať, že s krivonosmi v každom ohľade svätý pokoj mať budeme, že od krivonosov nič nepožičáme, že krivonosov, jestli sme im čo dlžní, od kresťana požičaným grošom vyplatíme, že krivonosov krčmám ako pekelným vyhniem vždy vyhybneme, že si všetko, či to k jedlu alebo nápoju patrí, keď nám to potrebné, u statočných a svedomitých spolubratov kresťanov zaopatríme, že s krivonosmi a zkazenými liberálci vo všetkom nič pretrhneme a pod vovcovstvom horlivého duchovenstva jako jedna refaz a pevný múr spoludržať a proti zlorečenému antikristovi, ktorému sa každý liberálec a krivonos klania, hrdinsky, zmužile a neustále bojovať budeme.

Ktorý kresťan takto smýšľa, ten zásady Kristové nasleduje, na žiadanom pokoji pracuje. Kto inakam bočí, ten na člne diablovom sedí, ktorý ho po kalnej hnosoby, smradu a hriechov rieke do priepasti večnej nesie. Pán Boh s nami a zlé preč ! J. H. B.

Tót Gurab 1. marca.

Darmo je, čo je živé všetko sa hýbe, znie slovenské príslovie. Moja bárs fažká sedliacka ruka nedá mi zaháľat, nadovšetko ale keď čítam tie milé „dopisy“ v našom milom Kresťanovi. Zaumienil som si i ja jedno-druhé z našej malej dediny poslať. — Závídeli sme naším súseďom Svanepošanom, keď sme v týchto novinkách čítali, jako oni vo všetkom, čo dobrého je napredujú.

My v našom Vajzgrube — tak to slovenský voláme — sme samí katolíci (krem 3 familií židov) ; ľud je velice nábožný, čoho dôkazom je, že keď len kolko toľko toho času zbýva vo všedných dňoch, až preplnený je kostol, nuž ale koho zásluže pripisuje sa to ?

Neidem opisovať osobu, veď však ľahko uhádnuť môže ktokolvek, keď pohliadne do minulosti len štyroch rokov. Dobrá práca schváli svojho majstra, — dobrý pastier má poslušné ovce. Veď ktokolvek vkročí do nášho kostola, v oči mu zaiste padne tá zriedkavá čistota, tá nevidaná okrasa, ktorá v žiadnom kostole nemala by chybovať.

Anton Jendek.
vínohradník,

Bánova (pri Žiline).

Šlachetný Pane!

Minulého roku 7. novembra vyvolili sme si pri stoličných výborových voľbách mužov ľudovej strane verných. Liberálna sloboda a spravodlivosť uhorská nepotvrdila nám našu voľbu, ba všetky voľby trenčianske zničila, v ktorých ľudová strana zvíťazila; ved zvíťaziť teraz v Uhorsku smie len liberál a žid. Teraz 28. februára mali sme novú voľbu, a zas ukázali sme, že my chudobní roľníci slovenskí neohrožene a smelo vytrváme pod zástavou ľudovej strany a nedáme sa ani od žida, ani od slúžneho, ani od matrikárov nastrošiť a vodiť, jako sprostí barani na jatku. Červený p. notár hostinky nadával rychtárom? nadurený p. slúžny prosil, na výstavu peštiansku od stolice pomoc sľuboval rychtárom, lež všetko nič neosožilo. Nie sme my také hlúpe telce, aby sme vedeli, že keď od stolice po 5 zl. sľubujú na výstavu, týchto 5 zlatých z našich porcií stoličných budú dávať. Páni matrikári a židovskí krmári išli sa rozpučiť od jedu, keď ich sedliaci ani počúvať nechceli. Sľubovali nám od pánstva pasienky; no nech sa tam idú obživíť na trávu tí páni ablegáti, ktorí na sneme vždy len hlavou kývajú a na prosby naše ani odpovede nám nedajú, len vždy o železniciach rozmýšľajú a všeliaké daromné cibuľové novoty na krky nám vešajú. Áno pri voľbách sme im vzácní, potom nás už vysmejú, jako hlúpich baranov. Pán notár jedon vyšiel si na hradskú cestu, a tam chcel lapať sedliakov, sta hýlov na lep. Ale ho dobre vyplatili smelé a obratné židy. Pýtaly sa ho, či myto vyberať chce od volov? Pýtaly sa ho, či zabudnul, že kedysi tiež reverendu nosil, a teraz na kňazov hromží. Chudý, červenofuznatý pán notár pošol, kade ľachšie, pár razy sa obzrel, či mu blato za krky neletí. Mladý pán podslúžny uchodil čertovsky pred našimi ženami, lebo mu čudné veci chcely ukazovať. Prosil pána kaplána, aby chodil s ním po dedine, lebo sa bál, že sa mu do tekvice ujde tiež pár hnilych zemiakov, jako sa ujšlo ktorým si dlhohným a krivonosým krmárom.

Učastovať sme chceli aj žilinského ušiaka proti srsti, ale teraz neprišiel nám po dedine híkať.

Naše ženy smelo sa postavily i pred žandárov, dietky svoje na rukách držiac napomínaly mužov, aby sa neopovážili proti ľudovej strane hlasovať. I žandári museli ustúpiť a pod fúzy sa usmievali, keď celý regiment žien s deťmi na rukách pred sebou videli. Lež so žandarmi a s bodákmi nedá sa sloboda rozširovať. Pekelná sloboda to, keď nás chcú bodákmi štučať za to, že pekne pokojno dľa nášho občianskeho práva a dľa presvedčenia hlasovať chceme. Neni sme my medvedi ani vlci, aby na nás vojsko hnali. My dáme pokoj každému. len nech nás slobodno hlasovať nechajú. Matrikár krivonos, sľuboval nám pálené, múku; nech si z múky svojej narobí kaše a na svoj krásny nos nech si jej nalepí, alebo nech nakrími s tou kašou tých Podhorcov, ktorých zviadol, aby proti nám hlasovali. Ten kučeravý rychtár nech si nabere do kapsy z tej kaše a s flašou nech ide k matrikárovi, aby tie remene sľubené odpustil. Červený pán notár darmo dával biele cedulky, len málo takých hýlov nalapal jako je on. Oh dobre vie, že pánu slúžnemu rychtárske palice chceli odovzdať naši rychtári, keď ich na liberálnu stranu nútiti. Žid rišavý z Poruby darmo chcel klamať dvoma cedulkama, prichytili ho v klamstve a môže byť rád že ho nenamastili drevenou masťou. Pán slúžny darmo sa nadúval, darmo chcel lapať svojho milého kaplána; nech sa učí lapať vrabce. My vyvolili sme si zas mu-

žov ľudovej strany; pána fiškála Dr. Jána Kubicu. p. farárov Jozefa Staskala, Alexandra Hollého a Alexa Frátrika. Pán slúžny, keď videl, že ľudová strana zvíťazí, zabudol na koč, peši uchodil domov, a sabudol si ešte i palicu aj bundu. My sa nášmu víťazstvu zo srdca tešíme, za tých, ktorí sa od krmárov zviest a odstrašiť dali, sa modlíme, aby sa navrátili na cestu statočnosti a poctivosti. *Volič.*

Od Rajca (trenč. stol.)

Vážený pan redaktor!

My tu nevychádzame zo samých voľbí. Minulého roku 7. novembra vyvolili sme si stoličných výborníkov, ale títo tú jedinú chyбку mali, že k ľudovej strane patrili, Spravodlivosť liberálneho Maďarországu to nemôže dopustiť, aby si občania ohromnú daň platiaci dľa svojej vôle výborníkov volili. Liberálna sloboda žiada, aby ľudovej strane násilnosťou krky vykrútili páni slúžnovci, notári, matrikári a židovskí krmári. V celom Trenčiansku sa nepotvrdila ani jedna voľba ľudovej strany, lebo pán fíšpán slobodomyselný netrpí, aby niekto ináč smýšľal jako jeho liberálna hlava. Avšak darmo zničili i rajeckú našu voľbu. Násilnosťou, žandarmi, bodákmi darmo rozširujete slobodu, s tým len olej lejeje na oheň. Poslali nám na voľbu pána Kacu, aby sa tak vyznačil, jako v Staškove. Židia od radosti „Gross-Wardein“ tančili, lebo si mysleli, že nám Kaco rebrá doláme. Avšak my statoční voličia ľudovej strany nahnali sme počtom našim takého strachu všetkým židom a liberálom, že ani hlasovať nemali chuti. Ani rychtárom nechceli dovoliť ísť hlasovať, aby sa nemohla dokázať totožnosť voličov. Dvaja rychtári voľbu držali, kdesi medzi telcami a prasiatkami veľkomožného pána hajníka z Moravy. Frivaldský a Fačkovský veľkomožný pán opleckár darmo vyskakovali, ako terpentínom natretí. Židovskí krmári darmo sľubovali 20 ba i 30. zl. za vôtum. Žandári darmo zahánali privaldského učiteľa večer pred voľbou, aby išiel spať. My sme sa chvála Bohu dobre všetci vyspali a vyvolili sme si zas do stoličného výboru pána fr. Nemčeka dek. a farára E. Tvrdého far., J. Hollého a fr. Nedbáleka. Naplašení liberáli len 6. hlasov mali. Pri prvej voľbe mali sme 172, a teraz mali sme 206 hlasov. Židia že apellovať idú zas proti našej voľbe. Dá pán Boh, že nás potom zas viac bude. — V Domaniži ľudová strana mala 82 hlasov a liberáli 25 hlasov, a predsa vraj liberáli vyhrali, lebo im vraj akýsi bachratý moravčik bol na pomoci. Dvoch farárov dali žandarmi von vyhodit z volebného miesta. lebo čo slobodno židovi, to neslobodno farárovi. Hiljen a maďar sabačák!

Jano Zajac.

Od Kysúc (z Trenčianska.)

Veľactená Redakcia!

Na našom kysuckom pobreží všetko je ticho. Takzvaných liberálnych izgatášov nemáme v takej zásobe, v akej by sa ony každý pätnásty deň udávať a referovať mali. Či už mnohi zunovali také izgatáše vymýšľať, či to už za hlúpotu držia, neznáme. No sú predsa i také kraje, kde keď sa izgatáše nevymýšľajú a nerefekujú, tam sa už ani uradovať nedá; Lebo bez izgatášov nemožno sa liberálnym ukázať, ani zásluh nadobudnúť.

Čudná to vec. Nuž keď raz musia byť izgatáše, treba ich nakuť, narobiť, a liberalismus je zachránený. Tajných špehúnov a šelmov je dosť, ktorí s jastrabým okom sprevádzajú kňazov, Krestana a tých, čo Krestana čítajú a odporúčajú. Aj telefonov je dosť po krčmách. Odtiaľ sa ľahko dozvedeť všetko to, čo sa nestalo, ku pr. búrenie ľudu skrze Krestana.

My Kysučania sme veru len dobrý a tichý národ, bárs nás hockto aj ohovára, že my len to ohnivé ľúbime, a bárs nás i pán dekancko kysucký často hrešieva, že: vy nešťastní Kysučani! veru predsa sme nie takí zlí. Zemiaky a kapusta nám veru nerozpaľujú krv, ako Dolniakom slanina a vino. A plátene ľahké kysucké gačky sú nie súce, aby sme v nich v zime od radosti vyskakovali nad tým, že „nám veru je len už dobre“ a toho ohnivého, pre ktoré nás pomlúvajú, sa nám už len pri voľbách ujde.

Jednu radosť máme včul v zime, že s vyššieho miesta pohrozili sa a zakázali pánom egzekútorom, žeby nás v zimných mesiacoch nenavštívovovali. Ale aj túto radosť nám kalia mnohí s tým, že však aby sme len, čo trochu máme, cez zimu pojedli: na jar, keď nebude raz čo do úst včít, pripáľia k nám vyhladovaní egzekútori, ktorí v zime zárobkov nemali, s tým väčším hapatikom.

Keby nás cibilní matrikári neizgatovali a nedrážili, ani by sme neznali, čo sú nám oni vlastne? No keď nám cibilní matrikári dôkladne a do očí vystrúhajú, „čo sme,“ že sme „svine, prasce, hovädá, opice, cundry,“ ba ako jeden matrikár zveval: ste prišli, jako psi! Tito cibilní sobášni matrikári sú o mnoho liberálnejší, než naši katolícki páni farári. Lebo cibilní sobášníci nám aspoň v našej materinskej reči dávajú požehnanie, ktorému my teda náležite rozumieme: kdežto katolícki páni farári nás po latinsky požehávajú, z čoho zhola nič nevieme. Či nám však tí naši cirkevníci po latinsky tak nadávajú, ako tí cibilisti po slovensky, či nie, povedať nemôžeme. Predsa však myslíme, že nie. Lebo sú oni starého ducha, a nie noví liberali.

Pri takomto seba povedomí vzbudení, že čo sme páni matrikári aj zo zdravotného ohľadu sú našimi učiteľmi. Lebo oni naše sobášne rúcho prerevidujú, či nie sú v ňom mole; či sobášne presteradlo je dobre vypiglované, rukávce dobrým segedínským mydlom vypraté, rubáč vymanglovaný, krpce vyvikované: či sme pekne učesaní, či nám nevisia vlasy na čele, ako žrebcom, abo Marikovcom, (Páni to menujú frufru. A čo pán nosí, sedliak nesmie nasledovať.) ináč nám hneď vospievajú; marš von! Tak ťa kopnem až... Teda aj s odpustkami na niekoľko dní nás prepustia.

My Kysučani ľúbime izgatáše, zvlášť karmašové; ale aj iné slávnosti, keď sú spojené s tým besným. Preto sa ani dosť načudovať nemôžeme, že ako tak ticho sa mohly tie michalské sviatky vlni okolo 1-ho októbra pominúť. Prečo to len tak po šušky prešlo? No ale však si my to pri voľbách nahradíme. Potom si už len doprajeme toho ohnivého. Ono nás obmäkší a k hlasovaniu dľa chuti židov a pánov privedie.

Pred niekoľkými týždňami som bol v Bytči v istej zátežitosti. Práve jedna horlivá privátna komisia, pozostávajúca z dobrých katolíkov vymerávala vtedy diaľku od hostinca a bytu kruhu kat. pána Balka po mestský cintor. v ktorom zatvorená kaplna stojí. Nábožná komisia vyskúmala, že hostinec nášho kruhu kat. na 50 metrov stojí od kostola, teda hostinec musí vraj v mysle zákona byť zatvorený. Príčinou toho je 1.) mrtvých neslobodno drážiť; 2.) sv. Barborka, patrónka

kaplny celý rok zavretej sa ponosuje, že ju Bytčani nenavštívujú. Preto aby kaplna mohla byť otvorená, musí sa hostinec Balkov zatvoriť.

Podobne tá privátna horlivá komisia [chystá sa tú krčmu vyprosiť, ktorá farskému chrámu takmer v chrbáte leží.

U pána Balka som si kapitálne zachutnal z toho izgatášového piva. Ale veru ma nič nenadrážilo. Ani len toľko, koľko neirážilo jedno nevypiglované presteradlo toho kysuckého matrikára. Za stolom sediaceho ma jeden priateľ upozornil, abych sa hneď preč pratal, jestli nechcem byť v čiernej hnihe zapísaný. Poslúchnul som dobrú radu. Šiel som ťa, kde nič neizgatuje a zaval som si nového likéru. Ponevadž ale môj dobrý priateľ od toho času, ako pán predseda kat. kruhu bytčianskeho tú znamenitú prednášku držal o tom, aký vplyv má muzika na človeka, velice sa za tento predmet zaujímal, muž na mne chtiac spozorovať, vplyv hudby, práve vkročiacej bande rozkázal ten najnovší šparkassový marš zahrať: „Zikcene, zakcene, der krach ist šon dá! Prvý znak vlivu muziky na mňa vyskúmal z toho, že zo strachu som šmátral vačok, či mi kupóny a dividendy nevypadly. Nuž ale chválabožu! nič zlého sa neprihodilo. Rozpamätal som sa totižto, že moje kupóny a dividendy opatrujú páni remeselníci a vždy ma na 1-ho upovedomia, ako stoja.

Aj to počuť, že i virštláreň Tereaikova má byť od tej nábožnej komisie zatvorená, lebo že vraj neďaleko sochy sv. Jána Nep. stojí, a že v kantry, pôstne a iné nemäsité dni s virštlami dráži tých, ktorí v spomenutý čas nechcú virštlí jest. No ale myslíme, sotva čo z toho bude.

Kysucký šindielkár.

Zemianska Kotešova.

Vysokostená Redakcia!

Prosím Vás, ráčte týmto pár riadkom trochu miesta utisnúť; Pán Ľudovít Biza, kaplán vysocký sa nad mojím o volbe kotešovskej uverejneným nákresom pohoršil a za urazeného vyhlásil. Na moje čestné slovo sa osvedčujem, že pána Ľudovíta Bizu som urazil nezamýšľal, a len preto som jeho osobu pobočne do listu vtiahol, aby som horlivé účinkovanie pána jeho otca za liberálnu stranu a židovských kandidátov proti dvom ctihodným duchovným ľudovej strany kandidátom tým, ktorí o otcovi tom nevedia, že dvom kňazom dal život, trochu osvetlil. Húmor dopisu iba zo spravodlivého hnevu nad nespravodlive prevedenou voľbou kypil.

Pána vysockého kaplána si ctím, vážim a milujem. Jeho duchovné a ľudové práce dobre znám a schvaľujem. Preto z mojich riadkov násilne vyčítaná pomstvá základu nemá. Keby vedel, koho s pomstvou obviňuje, doista by sa v prenáhlenom súde sklamaným uznať musel.

Nuž ale pán Ľudovít Biza nevedel úmysel ducha môjho. A preto ho teraz odprosujem.

Len že mu aj to na dušu kladem, aby nezabudnul budúce pána otca svojho od liberalstva odtrhnúť a tej pravde získať, za ktorú syn jeho kňaz tak zmužile bojuje.

Ján Dolomil.

HOSPODÁRSTVO.

Pravidlá pri výchove žrebcev.

(Á. R.)

Žrebná kobyľa sa má poriadne chovať a od ťažkej práce chrániť, zvlášte keď ona dakoľko dní odpočívala. Veľmi radíme takej konine denne 2—3 kilá ovsa, 5 kilov sena a trocha otrúb dať. Každý deň je jej potrebná aj prechádzka, ale nie po hrudnatej alebo klzkej ceste; nesmie ona veľké ťarchy ťahať po dolách a horách.

Tučné kobyľy často majú nezdravé žrebce.

Keď sa ožrebi, asi devať dní nesmie z maštale výstf, nech je aká chce surná práca poľná; lebo to by mohlo škodiť tak kobyľe, jako i žriebaťu. Po deviatom dni znovu sa dá nahorovať, a od tej doby sa môže zapriaťať; zpočiatku ale len do ľahšej práce.

Žrieba každé tri hodiny musí cicať, lebo ináčve veľmi vyhladne, naraz veľa jica a ochorie. — Keby ale z istej príčiny až po dlhšom čase sme pustili žrieba pod ňu; vopred odvojme trocha mlieka.

Aj na mašťaľ mame byť bedliví; nech je ona jasná, nie teskná, prievzduchu nevystavená, suchá, teplá, čistého povetria, aby žrieba slobodno mohlo v nej tancovať, a tak svoje nohy, žily, a plúca soslňujúc, riadne sa vyvíňovať mohlo. Jasnosť maštale na oči účinkuje znamenito.

Všeobecne je u nás známo, že pasenie žrebcev je veľkej povahy, a tak zbytočno by bolo to osobitno pripomínať tuto. V zime ale lepšiu opateru požadujú žrebce, nežli jakú im skytáme.

Aspoň do tretieho roku nech sú ony nenie uviazané v maštali; v čas jedenia ale odporúčame aspoň mocnejšie oddeliť od slabších.

Dobrá mašťaľ ale nenie ešte všetko; denne aspoň pol druhej hodiny nech je žrieba vonku bez ohľadu na počasie, je-li ono zdravé.

Aby žrebec údatne sa vyvíňovalo, k tomu je potrebná statočná krma, nech je ona z ohľadu jakosti a kolkosti dobrá. Na každé žrieba denne 4—5 kilov obroku sa potrebuje, aspoň v prvom roku. Na druhý rok, vládneme-li dobrým senom, obroku mien potrebujeme. Žrebca robia ovos, seno, slama, voda a dobré povetrie, keď je žrieba slabšie, poskytujeme mu i mlieka hovädzieho.

Aj o kopitá jeho máme mať starosť. Na pasienku nenie treba tejto bedlivosti. V zime ale, keď je v maštali, aspoň každé dva mesiace dajme ich obrezať, aby boly prírodnej podoby,

lebo od toho závisí i podoba celej nohy, a skrze toto sa pripravujú i k potkovávaniu.

Sluha, na ktorého tieto poklady zverujeme, má byť tiež v úplnej miere spoľahlivý; tedy ani korhel, ani chytrák. J. Jedla.

Obety na ľudovú stranu.

P. Štefan Hattyár z Veľkého-Borového liptovská st. heslom „Nech žije naša najmilšia ľudová strana . . . . . 5 zl.

Sbierka p. Ladislava Jozif kaplána v Dóvale (Zvolenská st.) . . . . . 9 zl.

Vynahraď vám to P. Boh!

Pisáreň ľudovej strany.

Rozmary a žarty.

V Nemecku jedon rabin sa stavil o jedon šachterský nôž s rezníkom, že keď židom kazať bude; chlapi budú plakať, a ženy sa budú smiať.

Ku chlapom s tvárou bol obrátený, a tak pekne kazať, že fúze a brady obrezancov v slzavom kúpele sa máčaly. — Ženy ale na hlas sa smialy, div sa im líca nepukly; lebo k ním bol chrbátom obrátený, na ktorom veľký koň ký chvôst mal pripravený.

Dievčica: Mamko, ten Štefan susedov tak sa na mňa díval, jakby ma chcel nabiť. abo za ženu vziať.

ODKAZY REDAKCIE.

Luptov. Anton K. Váš dopis je znamenito složený, v našich novinách predsa nenie k uverejneniu, lebo napáda evanjelikov. Odpusťte, že sme rovni v odpovedi.

Majcichov. Vašu vôľu splniť nemôžeme, lebo ste sa nepodpísal. Potom do novín sa len na jednu stranu má písať.

Nové mesto: K. H. Žid je ponižený, zakiaľ je kožkárom; pýchou nadutý, keď je bankárom. Ináč majte pokoj s nimi, lebo teraz ich každý zastáva okrem nás.

Šalgov, Gazda. Ja som veru tak prišiol do tohoto remesla, jako Pilát do verím boha.

Dlhomír Polský. Básňam už vopred sa tešíme, za ostatné ďakujeme, židom trocha zasolíme! Srdečný pozdrav poľským droťárom!!

Hrádek. Š. H. Keby ten istý každé číslo »Krešťana« od počiatku bol prečítal; slovenské výrazy by sa mu až tak sypaly z úst. Bukarest. Vďačne poopravíme a uverejníme; len pošlite.

Kremnica: V. R. A prečo nie? Či to nesmie byť nám sdeľené? I tak sa nebudeme hnevať.

Prešporok. H. Q. Len schvaľovať to môžeme, že ste vypovedal liberálnootrockým novinám; keby každý krešťan tak činil, naša vec by rýchlym skokom napredovala. Len vytrvajte, a druhých pozbudzujte!!

Linz. Jestli možno bude, urobíme, veľmi sme pracou zaujatí. S pozdravom.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšerica 6.95—7.05 zl. Raž 6.40—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.80—5.00 zl. do páleníc 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 0.00—0.00 Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—09.50. Kopné semeno: 9.00—9.25
3. Strova: Veľká biela fyzufa 8.00—8.50; tmavá 8.75—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—13. Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—13.00 zl.

4. Kupecké zelené plody: Mak 16—17 Burgyňa 2.00—2.20. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—2.80. Slama. Na postielanie: 1.20—1.35 Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená datelina 30—40. Lucerna 30—40 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 357 hospodárskych volov; 110 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 350—385 zl. Dojné kravy: za jeden kus 65—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6573 kusov oviec. Ceny: 11—13.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Svňský trh: za kilogram 00—00. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

9. Remeň od 10—14 kl. tercy 140—145.

10. Kraviny vrázkované 170—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Pozvanie

na V. riadne válné shromáždenie

účastinárov Uhorsko priemyselno a kupecko bankového spolku účastinárskeho, ktoré sa bude vydržiavať v Budapešti v miestnosti ústavu (V. Nádor-ulica č. 4.) pred poľudním o pol 11 hodine, 21 marca 1896. r.

Denný poriadok.

1. Predostrenie vážky a oznam správy s roku 1895.
2. Zpráva dôzorstva.
3. Určenie spôsobu rozdelenia čistého výnosu.
4. Rozhodnutie o absolutoriume správy a dôzorstva.
5. Uzavretia ohľadom na zaplnenie práznych radcovských správcových miest.
6. Určenie počtu platu a vyvolenie dôzorcov.

Tých ct. účastinárov, ktorí buď osobne alebo skrze námestníka miena sa ustanoví na válnom shromáždení, prosíme, aby svoje účastiny i s ich úrezkami,

u pokladnice Spolku v Budapešti, alebo vo Viedni u Wiener Bank Vereine v prívode nám bezplatne prepustených konsignácií najneskôr 8 dňami pred terminom válného shromáždenia vyššie spomenutým, teda záverne do 13 marca 1896. odovzdať ráčili.

S odovzdaných účastín sa vystaví uznanie a preukázny lístok na súčasťenie sa na válnom shromáždení.

Každých 25 složených účastín oprávni jeden hlas.

Jestli daktorý účastinár chce sa nechať zastúpiť skrze druhého na hlasovanie oprávneného účastinára, toto splnomocnenie jako i svoje meno musí napísať na zadnú stranu listku preukázneho.

Nikto nemôže vládnuť s viac hlasmi, nežli so 100 ani vo svojom mene ani z poverenia.

Skrze dôzorstvo prehľadnutá ročná vážka i s oznamom pred válné shromáždenie predostrieť sa majúcim, 8 dňami vopred sa vesí v písárni spolkovvej.

Správa.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

LEN VYDAVATELSTVO

„KREŠTANA“

PRIJÍMA.

BUDAPEST,

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

Papier

makulatúrov y

je k dostaniu vo výdavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hred sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri. 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Dalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a sukromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chovu ziskaf od tých, ktorí si u nej kupuju.

S úctou

Budapešť. 1895. (VIII., Prater-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.